

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคม สำหรับหนุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม พื้นที่ อบต.เมืองจั้ง อ.ภูเพียง จ.น่าน ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) ประจำปีงบประมาณ 2560
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
พ.ศ.2561

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคม สำหรับหนุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม พื้นที่ อบต.เมืองจั้ง อ.ภูเพียง จ.น่าน ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์

เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

สินีนารถ วิกกรมประสิทธิ์

สุกัญญา สุจาคำ

ภาศิริ เขตปิยะรัตน์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความร่วมมือของคณะผู้วิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยครั้งนี้ และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองจิ่ง อสม. ผู้มีจิตอาสาทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

นอกจากนั้นขอขอบคุณ คุณยุพิน ศรีแก้ว นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ อบต.เมืองจิ่ง ที่ประสานงาน ติดต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสานสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการลงพื้นที่ และคุณชอนไชยพรม ผู้ให้ข้อมูลหลักและเอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บข้อมูล คุณรัตนภรณ์ ศรีวัย ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ คุณครูฟองจันทร์ จันทร์เพ็ญ ที่เสียสละเวลามาให้ข้อมูล และร่วมทำงานวิจัย

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และผู้ที่เป็นกำลังอำนวยความสะดวกให้กับคณะผู้วิจัยทุกท่านได้แก่ บุพการี พ่อ แม่ พี่น้อง ทุกท่าน

อาจารย์เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนาก วิกรมประสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา สุจาคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ภาศิริ เขตปิยะรัตน์

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคมสำหรับทุนเสริมระบบบริหารจัดการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อบต.เมืองจันท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบบริบทของชุมชนเมืองจันท์ และค้นหาคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล ที่สามารถพัฒนากลไกการบริหารจัดการขยะชุมชน โดยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย อบต.เมืองจันท์ และชุมชนไว้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ประสานงานกับ อบต. เมืองจันท์ เพื่อทราบบริบทการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ อบต.เมืองจันท์ อ.ภูเพียง จ.น่าน ขั้นตอนที่ 2 ขอเข้าพบตัวแทน อสม. ที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการบริหารจัดการขยะ ขั้นตอนที่ 3 ประชุม พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมอุดมการณ์ ขั้นตอนที่ 4 การถอดบทเรียน ขั้นตอนที่ 5 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะ ขั้นตอนที่ 6 การสร้างผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิล

ผลการวิจัยจำแนกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการศึกษาบริบทของการจัดการขยะของ อบต.เมืองจันท์ เริ่มเข้าสู่กระบวนการจัดการขยะโดยกลุ่ม อสม.ต้องการจัดการขยะที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และทำให้ชุมชนมีความสะอาด ได้รับการส่งเสริมงบประมาณจาก อบต.เมืองจันท์เพื่อไปศึกษาดูงานการบริหารจัดการขยะชุมชน การดำเนินงานช่วงแรกประสบปัญหาการกดราคาจากรถรับซื้อในราคาถูก ทำให้ประชาชนหมดกำลังใจในการคัดแยก คุณซอน พรหมไชย อสม. คุณพองจันทร์ จันทร์หาญ ครูเกษียณ จึงผันจึงผันตัวเองให้เป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะจากชุมชน โดยอาศัยหลักการค้าที่เป็น ท่านจะปลูกฝังจิตสำนึก ปรับทัศนคติ เนื่องจากประชาชนมักมีทัศนคติว่าขยะ คือสิ่งของที่สกปรก ถ้ามีการจัดการที่ถูกต้องก็สามารถเปลี่ยนเป็นเงิน ทำให้เกิดรายได้ให้กับตนเอง

ส่วนที่สอง สร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรายใหม่ ผู้วิจัยได้นำเสนอ คุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล มีคุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจ มีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ต้องการช่วยเหลือชุมชน มีทัศนคติที่ดีในอาชีพ มีสถานที่ประกอบธุรกิจ มีหลักการค้าที่เป็นธรรม กลุ่มสนทนแนะนำ คุณรัตนารณ ศรีวัย ซึ่งมีความสนใจในการประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล ทัศนคติ เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีมองเรื่องการรับซื้อขยะรีไซเคิลนั้น เป็นการประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถสร้างธุรกิจจนมีฐานะเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบกับ คุณรัตนารณ ศรีวัย มีอาชีพค้าขายอาหารทะเล ที่ต้องวิ่งรถเปล่าลงไปรับอาหารทะเลจาก ชลบุรี หากนำขยะรีไซเคิลไปขายให้กับร้านรับซื้อขนาดใหญ่จะได้ราคาที่ดีกว่า จังหวัดน่าน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจ ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ถือเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคม ดังนั้น ทาง อบต. หรือหน่วยงานราชการ ควรมีการยกย่อง เชิดชู ว่าเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคม เพื่อให้ผู้ประกอบการมีกำลังใจในการประกอบอาชีพ